

בגן של רבנו ז"ל

בגן של רבנו כנגד ג"ן פרשיות שבתורה, בעזרת השם יתברך נשתדל להכניסכם בגנו של רבנו, ולסיים על הסדר את כתביו של רבנו נחמן מברסלב ז"ל סימן אחר סימן כך שבסוף השנה הזאת תזכו לסיים, או אפילו בחלקם כתביו של רבנו ז"ל, השם יהיה בעזרכם ובעזרי

תולדות

שיחות מוהר"ן

קיצור ליקוטי מוהר"ן

ספר שיחות מוהר"ן אות - קנא

הכלל, שבכל מעשה שסיפר נתגלגל הסיפור על ידי איזה שיחה שהיה משיח ומדבר עמו מספורי העולם, ובתוך כך התחיל לספר מעשה על ידי שנמצא בהספור איזה דבורים שהיה להם איזה שייכות להמעשה שהיה בליבו. וזה היה בחינת (שג) אתערוטא דלתתא להמשיך השגת אלקות שהלביש בתוך אותה המעשה. וכן היה אצל כל מעשה ומעשה:

וכן אצל כמה תורות שגילה שלא בעת הקבוע לקבוצ (שד). ובכל זה ראינו תמיד נוראות ה' וגדולת מעלת הצדיק שכל הדבורים שבעולם הם אצלו תורה והתגלות אלקות. אך ביותר ויותר ראינו זאת אצל ספור המעשה הנוראה הזאת של השבעה בעטלירס שהיא חדושים נפלאים ונוראים נשגבים עד אין קץ, כאשר יבין המבין מעט בעצמו אם ישים לבו אליהם בעין האמת, להבין ולהשכיל נוראות קדושות ההתפארות של כל אחד ואחד הנוכרים שם בכל יום ויום. ובפרט גדולת קדושת ההתפארות השבעה בעטלירס בעצמם שמתפארין בכל יום ויום. שהעיוור התפאר שאין לו שום הסתכלות בזה העולם כלל ועל כן הוא עיוור ממש מזה העולם, וכן החרש שאין שומע שום קול מזה העולם וכו' ועל כן הוא חרש וכו' וכו'. וכן כל דבור ודבור של זאת המעשה שהם כולם חדושים נפלאים גם לפי פחיתות דעתנו אף על פי שאין אנו מבינים אותם כלל. וכל ההתגלות הזאת הכל היה על ידי סיפורי דברים מעסקי העולם. על ידם נתגלגל שחמל עלינו בחמלה גדולה ויתרה כזאת וגילה לנו כל זה. למען ייטב לנו ולבנינו לעולם:

אמר לענין הספורי מעשיות שסיפר, שטוב יותר היה לבלי לגלות בהם שום רמז להיכן הם מרמזין. כי כשהדבר נסתר יכולין לפעל בו יותר מה שצריכים. אך הוא מוכרח לפעמים לגלות איזה רמז בעלמא למען ידעו שיש בהם דברים נסתרים:

ספר שיחות מוהר"ן אות - קנב

שמעתי בשמו שאמר לאחד שמי שהיה בעל מחלוקת בגלגול העבר אזי כשנתגלגל נעשה איטר יד. ורמו לדבר מה דאיתא בזהר הקדוש (א יז. ח"ג קעו). על קרח שהוא בעל מחלוקת דבעי לאחלפא מינא (כהן) בשמאלא (לוי). ובשביל זה ענשו כשנתגלגל נעשה איטר יד שנחלף אצלו שמאל בימין. ובספר האלף בית, (שה) אות א' אמת כתב בענין אחר: מי שהיה שקרן בגלגול העבר וכו'. (שו) עוד שמעתי מרבי שמואל מטעפליק בעת שנסע עמו לנאוורייטש (שו) וכו', שאמר לו פעם אחת: איך ישנתי אני ואיך ישנת אתה, אני ישנתי בענין איטר יד. כלומר שבשעת שנה שלו היה עוסק בענין איטר יד. והזכיר אז מענין שבט בנימין שנאמר בהם שהיה בהם שבע מאות איש אטר יד מינו (שח):

חיי מוהר"ן

שיחות וספורים ועניינים שהיה אצל כל תורה ומעשה

(מו) קודם שגילה ענין הנדפס בלקוטי תנינא סימן ס"ח. מענין הצדיק שצריך שישאיר בנים ותלמידים והוא שייך להתורה כי מרחמם ינהגם בסימן ז' אז דבר שהיו כמה גדולים שכל אחד עשה ותיקן מה שתיקן ואחר כך נפסק. וכונתו לענין ההארה שהאירו דעתם בתלמידיהם וקרבו כמה אנשים להשם יתברך אבל אחר כך נפסק הארתם, אבל אנו צריכים לעשות דבר שלא יפסק לעולם, שאלו אנשים יעשו אנשים אחרים, והם יעשו עוד אנשים וכן לעולם.

וכן שמעתי כבר שהמקרבים שלנו בהכרח שיאירו בחבריהם ותלמידיהם. וכל אחד מוכרח שיעשה איזה פעלה ויאיר בחברו, וחברו בחברו. כי יש ענפים להאילן ומאלו הענפים יוצאין עוד ענפים וכן להלן יותר וכו'. וכבר נרשם במקום אחר (לקמן רכט, שו) מה שאמר שהאש שלי תוקד לעולם לא תכבה. ואמר בלשון אשכנו בזה הלשון: "מיין פייערעל וועט שוין טלוען ביז משיח וועט קומען" [האש שלי תוקד עד ביאת המשיח].

והתחלת השיחה הנ"ל מענין בן ותלמיד, התחיל על ידי שנכנס מחדרו לחדר השני שסמוך לביתו הגדול, ועמד אצל הפתח שיצא משם מחדרו, ומצא אותנו עומדים לפניו הינו אותי וחברי וחתנו רבי יוסקא עליו השלום, והתחיל לדבר עם חתנו ואמר לו שמעתי שלמדת היום והתחיל להוכיחו באהבה שיחזיק בלמודו, ואמר לו הלא טוב ויפה כשלומדים תחלה ואחר כך הולכים לשוק לסחר וכו'.

ואחר כך ענה ואמר הלא גם אנכי לומד גם כן, והלימוד שלי הוא חדוש והתחיל להתפאר את עצמו וענה ואמר אני יכול ללמוד אני יכול להראות ללמדן הגדול שבגדולים שעדיין אינו יכול ללמוד כלל ואינו יודע כלל. וכן להפך אני יכול להראות להקטנים שקרובים להשם יתברך ולהתורה וכו' ונכנס משיחה זו לתוך שיחה הנ"ל וגלה כל הענין הנאמר שם מענין בן ותלמיד מה שדרי מעלה ושואלים דיקא איה מקום כבודו, ולהפך דרי מטה אומרים מלא כל הארץ כבודו, עין שם והבן היטב. אשרי השעה והרגע שזכינו לשמוע זאת מפיו הקדוש בעצמו. אלמלא לא אתינא לעלמא אלא לשמוע דא דינו. וכן על כל דבור ודבור ששמעתי מפיו הקדוש, במה אקדם ה', כעל כל אשר גמלנו, מה אשיב לה' כל תגמלוהי עלי:

לו - בקרב עלי מרעים לאכל את בשרי

ז. וזה הוא כלל גדול שאי אפשר לשום אדם להשיג ולתפס בדבורו של הצדיק אם לא שתקן תחלה אות ברית קדש פראוי. אבל על-ידי פגם הברית נפגם דעתו ומחו עד שאינו תופס ומשיג כלל דברי הצדיק. ויוכל להפשל בהם אם ילך אחרי עקמימיות שבלבו והקשיות של שטות שנופלים בדעתו עליו, "כי ישירים דרכי ה' צדיקים ילכו בהם ופושעים יפשלו בהם" (הושע י"ד ז). שהתורה של הצדיק נעשה לכל אחד פפי תפיסתו פפי הכלי שלו שהיא המחין. נמצא כשתקן אות ברית קדש פראוי אזי המחין שלו בשלמות כמובא בזהר הקדוש (חלק ב ק"י) כי סלוקא דיסודא עד אבא ואמא שהם י"ק שהם המחין ואז יכול להבין דבורו של הצדיק ונעשה לו נשמה חדשה מהתגלות התורה. ולאדם אחר חס ושלום להפוך כנ"ל בחינת "ופושעים יפשלו בהם". כי פפי התקון של כל אחד כך היא השגתו והבנתו:

ח. וזה הוא כלל גדול כי "מפי עליון לא תצא הרעות והטוב" (איכה ג' לח) כי אם אור פשוט, אך פפי בחינת הכלי המקבל את האור כך נצטיר האור בתוכו. כי אור הפשוט הבא מלמעלה הוא בחינת קמץ וסתום אך פפי בחינת הכלי מהמקבלים הוא בחינת צירי שנוצטיר האור לפי בחינת הכלי. אם הוא בשלמות אז מקבל בבחינת מאורות מלא ואם חס ושלום להפך אזי מקבל בבחינת מארת חסר ואז כמו שכתוב: "מארת ה' בבית רשע" (משלי ג' לג). ובשביל זה יעץ בלעם לבלק להקשילם בדבר ערוה פדי לקלקל בליהם שעל-ידי תאנות נאוף פוגם המחין ויכול להיות משגע ממש חס ושלום. ועל-פי חכמי הרופאים הסרוס הוא רפואה למשגע. וזה הוא סלוקא דיסודא עד אבא ואמא בחינת שמי י"ק מעיד עליהם בחינת המחין:

לו - דרשו יי ועזו בקשו פניו תמיד

א. עקר הבריאה היא בגין הישתמודעין לה (זהר הקדוש ח"ב מב). כמו שכתוב: "כל הנקרא בשמי ולכבודי בראתיו" וגו' (ישעיה מ"ג ז):

ב. והגוף לגבי הנפש הוא בחינת חמר ובהמה וסכלות וחשך בחינת מיתה ושכחה. בחינת חכמות היצוניות כנגד חכמות התורה שהם בחינת אדם כמו שכתוב: "זאת התורה אדם" (במדבר י"ט יד) בחינת צורה בחינת אור וחקמה וזכרון וחיים. וצריך כל אדם להכניע החמר הינו בחינת מיתה בחינת סכלות של הגוף שהם התאוות הדינו להפריש את עצמו מכל התאוות:

ג. וזה נעשה על-ידי תענית שעל-ידי זה מחלישין הארבעה יסודות של הגוף שמהם באים כל התאוות. ונכנע ונתבטל החמר שהוא בחינת סכלות ושכחה וחשך וכו' ונתבטל ונתעלה השכל והצורה והזכרון וכו' כנ"ל ומבטל הדין והחשך וממשיך חסדים בעולם. ועקר תקון התענית היא על-ידי צדקה. גם מכניע החכמות היצוניות כנגד חכמות התורה. גם זוכה לפרנסה:

וזה בחינת ספה כי ספה הוא בחינת להקים סכת דוד הנופלת ולזכות לסכת שלם ועקר סכת דוד הנופלת הוא בחינת התפלה שנפלה בעוונותינו הרבים, כי כל עסק דוד המלך, עליו השלום, היה תפלה כמו שכתוב: "ואני תפלה", הינו להקים את התפלה מנפילתה כי עכשו התפלה היא בחינת: "כרם זלת לבני אדם" אלו דברים העומדים ברמו של עולם ומאי ניהו? תפלה' (הינו בחינת אלו התפלות העושים מהתורות שנעשה מהם שעשועים גדולים למעלה, כמבאר שם בלקוטי תנינא סימן כ"ה) ובני אדם מזלזלים בהם, ועל כן התפלה הוא עכשו בחינת סכת דוד הנופלת ובסכות עוסקים להקימה וזה בחינת שאמרו רבותינו זכרונם לברכה, על מצות ספה, צא מדירת קבע ושב בדירת ארעי, זה בחינת אל תעש תפלתך קבע אלא רחמים ותחנונים, ואמרו רבותינו זכרונם לברכה, זה שידע לחדש בה דבר, וזה זוכין דיקא כשעושים מתורות תפלות שאז זוכין בנדאי לחדש דבר בתפלתו בכל פעם (ועין במכתבי מורנו הרב רבי נתן, זכר צדיק לברכה, שנת תקצ"ה ראש-חדש חשון שזה בחינת ספה חדשה, שצריכה הספה להיות חדשה דוקא, כי ספה ישנה יש פוסלים וזה בחינת תפלה חדשה עין שם).

וזה בחינת סכת שלם, הינו לעשות שלום ויחוד גמור בין תורה לתפלה שהם בחינת זעיר אנפין ומלכות ששם עקר היחוד והשלום ושם בספה נכנסים כל השבעה רועים מאברהם עד דוד הכל בשביל בחינה זאת, כי ההתחלה מתפלה והסוף הוא תפלה, כי עבודת האבות התחילה מתפלה כי עדין לא היו שום תורה ועל כן אברהם תקן שחרית וכו', אבל עדין לא היה בתכלית השלמות מהמת עדין לא נתנה תורה לעשות ממנה תפלה ומשה ואהרן הם התורה ויוסף הוא המביא את התורה לבחינת דוד לעשות ממנה תפלה להוליד מעשים טובים, כי יוסף הוא בחינת הצדיק יסוד עולם בחינת צדיק ח"י עלמין ח"י ברכאין הצלותא שהוא הבחינה המקבר שניהם משה ודוד תורה ותפלה לעשות מהתורה תפלה ועל כן משה יוסף דוד בגימטריא תפלה כי דיקא שלשתם הם בחינת שלמות התפלה.

כי עקר שלמות התפלה בתכלית הוא כשעושים מתורה תפלה שזה נעשה על- ידי שלשת הצדיקים האלה כנ"ל, ועל כן נסתלקו שלשתם בשעת תכלית שלמות עלית התפלה שהיא בשבת במנחה בעת רעוא דרעיון בבחינת: "ואני תפלה לך ה' עת רצון" שאומרים אז וזהו: "עניי באמת ישעך" אמת, זה בחינת התורה בחינת תורת אמת, הינו על-ידי האמת שאזכה לעשות מתורה תפלה, על-ידי זה בנדאי תעניי ויהי לי לישועה וזהו עני ומרת זה עני זה בחינת התורה בחינת ה' עז לעמו יתן ומרת זה זה בחינת תפלה, הינו כשאזכה לדבר תורה ותפלה, דהינו לעשות מהתורה תפלה אז בנדאי ויהי לי לישועה ועל כן כל אלה השבעה רועים שהם בחינת שלמות התפלה נכנסים בספה כי בסכות עוסקים בזה כנ"ל. (המשך יבוא)

צריך כל אחד אפלו אם נפל ונתרחק כמו שהוא, אף על פי כן צריך להתגבר לחטף איזה טוב בכל עת וללמד על כל פנים מעט בכל יום ויום איזה הלכות מהלכות התורה, ולהטות אגנו היטב לשמע ולדבק עצמו בקול השם הגדול והנורא הקורא בלב האדם בכל יום ובכל עת שישוב אליו יתברך, וצריך כל אדם להטות אגניו ולבו לשמע בקול השם שעל כל פנים יהיו לו רצונות חזקים וכסופין גדולים להשם יתברך שזה יקר מאד. והעקר לשמח בכל עז ולברך ולהודות ולהלל להשם יתברך בכל עת על החסד הנפלא והנורא שעשה עמנו, אשר בחר בנו מכל העמים ונתן לנו את תורתו חמדה גנוזה אשר היא חיינו וכו' וזה עקר ברכת התורה שהאדם צריך להזהר בה מאד, כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה, הינו להודות ולברך להשם יתברך בכל עת על מעט דמעט הנקודות טובות שיש בו עדין מהתורה הקדושה. ועקר כל החרבן וגלות ישראל היה רק בשביל זה, שלא קימו בכל הנ"ל, שזה בחינת על מה אבדה הארץ וכו' על עזבם את תורתם, הינו שעזבוה לגמרי ולא נזהרו לחטף על כל פנים מעט למוד התורה בכל יום, וזה ולא שמעו בקולי, הינו שלא הטו את אזנם לשמע בקול השם הקורא בלבם בכל עת. ועקר ולא הלכו בה ודרשו רבותינו זכרונם לברכה, שלא ברכו בתורה תחלה, הינו כנ"ל, וזהו ולא הלכו בה דיקא, כי זה הלוך ודרך נפלא מאד להתקרב עצמו להשם יתברך מכל מיני נפילות וירידות שבעולם על ידי בחינת ברכת התורה, הינו לברך להשם יתברך בכל עת על נעמית חלקנו וגורלנו שזכינו לתורה קדושה כזאת. ואיך שהוא איך שהוא אף על פי כן אנו זוכין בכל יום לחטף איזה ניצוצות ונקודות טובות מהתורה הקדושה. ובזה יש לנו לשמח נפשנו מאד ולחזק לבבנו בהשם יתברך, ואם היו הולכים גם אז בדרך זה לא היו באים לידי נפילות כאלו, רחמנא לצלן, שהיה בבית ראשון גלוי עריות ועבודה זרה וכו', כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה, ולא היו להם צרות כאלה וגליות וכו'. ועתה כל תקוננו לשוב לארצנו ולבית מקדשנו הוא רק על ידי זה, כי לית מלתא דא תליא אלא בתיובבתא, ועקר התשובה הוא רק על ידי זה (שם אות ל"ה)

ספר המידות

ספר המידות - ערך כבוד

- ה. מי שהקדוש ברוך הוא נתרום על ידו למעלה, הוא נעשה מפורסם:
- ו. מי שפוגע בכבוד של צדיקים, על ידי זה נופל לחולשה:
- ז. חבוק הספר תורה מסוגל לכבוד:
- ח. על ידי עונה בא כבוד:
- ט. לפעמים יש לאדם כבוד וגדולה בשביל זכות של אחד מבני ביתו:
- י. מי שאומר לא חטאתי, הוא מבוזה בעיני כל:
- יא. רב הביזיונות הבאים על האדם הם בשביל חטאות נעורים:
- יב. צמאון המופלג הוא סימן לירידת הכבוד:
- יג. מי שמציל ספר תורה משום דבר המאבד אותו, זוכה לכבוד:
- יד. איש נכבד - דבריו קיימים:
- טו. כשאתה נותן כבוד לאדם, תתן כבוד גם למשמשו:
- טז. כשנחטטים המתים, בידוע שרצה הקדוש ברוך הוא להביא איזה בזיון על החיים, ונתהפך הדבר:
- יז. מי שעובר על צווי של הצדיק, הוא נופל מחשיבותו:
- יח. על ידי רדיפת הכבוד בא לידי הרהורי עבודה זרה:
- יט. אדם שהוא בחשיבות אין צריך לבושתו, אף על פי שהוא רשע:
- כ. צריך לתן כבוד למלכות, אף על פי שהוא עובד עבודה זרה:
- כא. על ידי כבוד שמכבדין את התורה, אדם נצול משונאיו:
- כב. כבוד הנס לבוא בהצנע:
- כג. מי שהוא מבוזה, בידוע שהוא אוהב כוזבים:
- כד. הנגדים של האדם מכבדין את האדם:
- כה. הכבוד תולה בנפש:

ליקוטי עצות

ערך השגות והתנוצצות אלקות

י. כל מה שמתקרב יותר לשם יתברך צריך לידע, שהוא רחוק מאד ממנו יתברך. כי אם יחשב וידמה בדעתו שכבר נתקרב לשם יתברך ויודע בידיעת השם יתברך, זה סימן שאינו יודע כלל. כי אם היה יודע קצת מהשם יתברך, היה יודע שהוא רחוק מאד ממנו יתברך ואינו יודע כלל. וזה דבר שאי אפשר לפה לדבר ולהסביר זאת, כי גדולת הבורא יתברך אין שעור (ס):

יא. צריך להרגיל את עצמו בכל פעם בבחינת בטול להסתכל רק על התכלית הטוב האמתית הנצחי, וזה על ידי שיסתם עיניו מחיזו דהאי עלמא. כי אי אפשר להסתכל ולהכלל בהתכלית כי אם על ידי סתימו דעיניו, שיסתם עיניו לגמרי מחיזו דהאי עלמא אף גם לדחוקם בהאצבע, ואז לא יהיה לו יסורים וצער משום דבר שבעולם. אך אי אפשר להיות קבוע תמיד בבחינת הבטול, כי אם כן יצא מגדר אנושי. ועל כן בהכרח שיהיה הבטול בבחינת רצוא ושוב, ואז הרשימו של הבטול מאיר אל הדעת אור מתיקות נעימות התנוצצות אלקות, מה שאי אפשר לאחד לספר לחברו כלל. ועל ידי זה נמשך שמחה גדולה ועל ידי זה נמשכן חדושין דאורייתא. ועל ידי זה יוכל להחיות את עצמו ולחזק את עצמו בכל היסורין וההרפתקאות, שעוברים עליו, חס ושלו, ויזכה לטעם ולהרגיש בעולם הזה מעין עולם הבא (סח, ג' ד):

יב. כשזוכה לאיזה התנוצצות שיתנוצץ לו אלקותו יתברך, צריך להזהר שיהיה לו צמצום, לצמצם המח והדעת שלא יצא מגבול שלו, כי אפלו בקדושה אסור שיהיה המח משוטט במה שאין לו רשות לפי מדרגתו, כי כל בריה יש לו די וגבול באלקותו יתברך, דהינו בהתנוצצות אלקותו, שאסור לו לצאת חוץ מגבול שלא יבוא לידי הריסה, חס ושלו (ח"ב. ה. ז):